

Escales de Progressió per a l'Aprenentatge d'Alfabetització Cultural:

Eina per a la Progressió del Diàleg

This project has received funding from the European Union's Horizon 2020 research and innovation Programme under grant agreement No 770045.

The sole responsibility of this publication lies with the author. The European Union is not responsible for any use that may be made of the information contained therein.

**UNIVERSITY OF
CAMBRIDGE**
Faculty of Education

Aquests materials van ser produïts com a part del projecte trianual finançat Horizon 2020, DIALLS (Dialogue and Argumentation for Cultural Literacy Learnings in Scholls), número de referència 770045.

Van ser creats per l'equip del projecte a la Facultat d'Educació de la Universitat de Cambridge

Fiona Maine: Cap del projecte
Fiona Harrison: Màner del projecte
Anna Čermáková: Investigadora associada
Victoria Cook: Investigadora associada
Julia Peck: Ajudant de recerca

Abril de 2021

Els exemples per a cada un dels indicadors i nivells de progressió estan extrets dels diàlegs que van tenir lloc a les aules catalanes que van participar en el projecte DIALLS, a qui agraïm la seva col·laboració. La selecció d'aquests exemples es va realitzar per l'equip DIALLS de la Universitat de Barcelona. La idea no va ser escollir exemples que representessin perfectament l'indicador, sinó exemples que poguessin trobar-se normalment a les aules de Infantil, Primària i Secundària.

Introducció de les escales de progressió per a l'aprenentatge d'alfabetització cultural: eina per a la progressió del diàleg

Les escales de progressió per a l'aprenentatge d'alfabetització cultural consisteixen en dues eines:

- L'eina de progressió de l'alfabetització cultural (que es basa en marcs de la UNESCO, el Consell Europeu i Oxfam).
- L'eina per a la progressió del diàleg (que es basa en la literatura sobre el desenvolupament del diàleg a l'aula i està il·lustrada amb exemples d'aules involucrades en el projecte DIALLS 2019-2020).

Entendre les eines de treball

El primer punt per entendre les eines de treball és recordar que l'aproximació de DIALLS es basa a promoure la tolerància, l'empatia i la inclusió (com disposicions subjacents per a l'alfabetització cultural). Al Programa d'Aprenentatge d'Alfabetització Cultural (CLLP, Cultural Literacy Learning Programme), els alumnes i els mestres parlen plegats dels temes DIALLS de Responsabilitat social, Convivència i Pertinença.

També aprenen a parlar els uns amb els altres, a emprar les habilitats del diàleg i l'argumentació per escoltar les idees dels altres i a construir uns coneixements nous a través de la cerca d'acords o de l'acceptació de múltiples punts de vista.

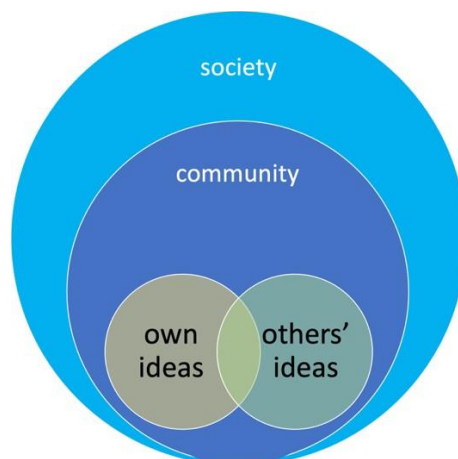
L'eina per a la progressió del diàleg

S'ha escrit molt sobre els diferents tipus de 'moviments' que fan les persones quan s'embarquen en un diàleg. S'han concebut alguns esquemes de codificació per analitzar aquests 'moviments', per observar les converses en el mateix moment en què tenen lloc a les aules, per definir la complexitat de l'argumentació i per fixar uns estàndards. Al programa d'aprenentatge d'alfabetització cultural, fixem una sèrie d'objectius d'aprenentatge en l'àmbit del diàleg i de l'argumentació. Estan extrets d'investigacions i teories prèvies al voltant del diàleg educatiu, de la conversa com a eina d'aprenentatge, de l'argumentació i de les habilitats oratòries.

A la nostra eina per a la progressió del diàleg examinen específicament la manera en què parlar ens habilita a actuar amb tolerància, empatia i inclusivitat, a pensar no solament en les idees d'un mateix, sinó a buscar la manera de relacionar-les amb les idees dels altres per treballar junts en una comunitat dialògica.

Podem exemplificar aquestes dimensions diferents del diàleg a través d'aquest diagrama:

Societat
Comunitat
Idees d'un mateix
Idees dels altres

El diagrama mostra com estan contextualitzades les nostres idees i la manera com les expressem. En un sentit més ampli, som una part d'una societat on necessitem aprendre a viure plegats i a ser socialment responsables (aquests són els eixos de l'**eina de progressió per a l'alfabetització cultural**). Tot i això, les discussions sobre com vivim les nostres vides, que exploren els nostres valors i les nostres identitats, tenen lloc dins de comunitats com les aules. Hem d'involucrar-nos i desenvolupar les nostres idees alhora que ens mostrem interessants en les idees dels altres. Els valors principals han de ser la inclusivitat a l'hora de crear i actuar a les nostres comunitats i l'aprenentatge de tolerar la multitud de punts de vista que poden expressar-se. Necessitem desenvolupar les nostres pròpies idees, però també escoltar atentament les idees dels altres, empatitzar amb les seves posicions i, de vegades, construir a partir del que ells diuen per assolir un nou plantejament. També hem d'aprendre com gestionar les perspectives múltiples. Això pot voler dir que hem de tolerar l'ambigüitat i assumir una multiplicitat de punts de vista sense que hi hagi una resposta 'correcta', o pot consistir en buscar un territori comú en el procés de cerca d'un acord. L'**eina per a la progressió del diàleg** DIALLS captura aquests elements diferents del diàleg i reflexiona sobre la manera com cadascun d'ells pot evolucionar cap a una interacció sofisticada a través de l'organització dels indicadors del diàleg en quatre dimensions:

Comunitat: Idees i accions col·lectives, treballar junts com una comunitat

Fortalesa de l'argument propi: Justificar, raonar, prioritzar l'argumentació i el desenvolupament de les idees pròpies

Relacionar-se amb els altres: empatitzar, considerar com els altres poden veure les coses i com això pot enriquir les idees pròpies, prioritzar el diàleg i la connexió amb els altres

Gestionar perspectives múltiples: buscar acords o acceptar els punts de vista diferents

Com emprar l'eina per a la progressió del diàleg

L'eina s'organitza en tres etapes molt àmplies de progressió: fase inicial, desenvolupament i sofisticació. Aquestes etapes no estan basades en l'edat, sinó més aviat en la manifestació d'indicadors clau en la pràctica del diàleg i de l'argumentació. A més, aquesta no és una eina adreçada a l'avaluació d'individus en concret, sinó que està adreçada a pensar en els grups o en la classe d'una manera més general, per ajudar-te a planificar el diàleg a l'aula.

Tenim clar que no és desitjable simplificar les complexitats del diàleg en una llista predefinida d'habilitats lineals. L'objectiu d'aquesta eina és ajudar el professorat a reconèixer un bon diàleg quan aquest té lloc, i també a pensar com es pot ajudar l'alumnat perquè l'assoleixi.

Dit això, les habilitats són acumulatives. Pot esperar-se que els alumnes que estan aprenent a parlar plegats corresponguin en un primer moment amb els indicadors de la columna 'fase inicial', que pot més pròpia dels nens més joves (dels 4 als 7 anys). La fase de desenvolupament pot ser més característica de nens lleugerament més grans (dels 8 als 11 anys). Els comportaments més sofisticats poden identificar-se amb l'estudiant de secundària. Tot i això, de la nostra recerca s'extreu que a les aules on abunda el diàleg, on els estudiants moderen les argumentacions, on el diàleg es converteix en un element central de l'ensenyament i s'ofereix als estudiants l'oportunitat d'aprendre, interactuar i reflexionar junts, els alumnes joves també poden mostrar habilitats oratòries força sofisticades.

Per reconèixer això, hem inclòs exemples provinents dels diferents indicadors per a grups d'edat diferents.

A la primera pàgina de l'**eina per a la progressió del diàleg** podràs veure els indicadors organitzats en forma de graella. Indiquen els diversos estats de progressió (fase inicial, desenvolupament i sofisticació) i les dimensions del diàleg (comunitat, idees pròpies, relació amb els altres,

perspectives múltiples). **Si fas clic en un indicador, l'eina et durà a una pàgina d'exemple**, on podràs veure els nens interactuant en una discussió que presenta aquesta característica. Els exemples no són 'perfectes', sinó que representen que el diàleg a l'aula pot ser caòtic: estan inclosos per ajudar-te a identificar estils similars de diàleg a la teva classe. Notaràs en la teva aula que un alumne pot mostrar habilitats força sofisticades en algunes dimensions, però que requereix treballar més en les altres.

Les properes passes

Per descomptat, identificar que l'alumnat ha exhibit indicadors concrets d'alfabetització cultural a través de la seva oratòria és només el primer pas. A la portada de l'**eina per a la progressió del diàleg** hem indicat algunes de les properes passes a tenir en compte com a professor. Atès que som conscients que desenvolupar les habilitats de dialogar no es pot resumir senzillament en una llista d'habilitats lineals i fragmentades, aquestes properes passes tracten de manera general sobre el tipus d'activitats i dinàmiques de classe per facilitar que facis realitat DIALLS.

ELS INDICADORS DE L'EINA PER A LA PROGRESSIÓ DEL DIÀLEG

	etapa inicial	desenvolupament	sofisticació
	Els indicadors de baix t'ajudaran a valorar el diàleg dels nens en relació amb cada dimensió. Pots trobar que els nens mostrin conductes pròpies de tot l'espectre d'indicadors. Intenta ponderar el seu desenvolupament a través de les quatre dimensions que t'indiquem per construir una comunitat d'aprenentatge conjunt on les idees puguin ser compartides, on es pot construir en base a elles i on puguin ser qüestionades en un entorn empàtic, tolerant i incliusiu. Fes clic a cada indicador perquè et traslladi a una pàgina amb exemples. Fes clic al logo DIALLS en la part superior dreta de cada pàgina per dur-te de nou aquí.		
idees i accions comunitàries - col·lectives	<ul style="list-style-type: none"> *escollir l'altre (de manera activa i pacient) *unir-se al diàleg a través de l'oferiment d'idees *encoratjar tothom a fer una contribució (celebrar les perspectives diverses) 	<ul style="list-style-type: none"> *actuar inclusivament a través de la invitació als altres perquè contribueixin *treballar plegats per coincidir en una idea *explorar les idees divergents a la cerca d'un sòl comú 	<ul style="list-style-type: none"> *negociar entre idees divergents a la cerca d'un acord *avaluar les idees i escollir un decurs d'acció
defensa de les idees pròpies	<ul style="list-style-type: none"> *raonar emprant el 'perquè' 	<ul style="list-style-type: none"> *justificar els motius més enllà de la mera 'opinió', sovint emprant un context específic 	<ul style="list-style-type: none"> *argumentar les idees a través de l'establiment de relacions amb coneixements més amplis o generals
relacionar-se amb els altres – incorporar altres idees	<ul style="list-style-type: none"> *reflexionar sobre les idees dels altres (reafirmar les idees) *respectar les idees dels altres (estar-hi d'acord) 	<ul style="list-style-type: none"> *reafirmar-se vers els altres a través de la confrontació amb les idees d'ells, potser fent una invitació per què les desenvolupin *empatitzar amb les idees que són diferents de les pròpies *construir sobre la base de les idees dels altres per incloure'ls 	<ul style="list-style-type: none"> *sondejar algú per saber més dels seus punts de vista alternatius *construir sobre les idees dels altres per assolir un nou plantejament
gestionar les perspectives múltiples (pluralitat)	<ul style="list-style-type: none"> *reconèixer que els altres poden no estar d'acord amb nosaltres, i a l'inrevés 	<ul style="list-style-type: none"> *qüestionar les idees dels altres de manera respectuosa *canviar d'opinió 	<ul style="list-style-type: none"> *reconèixer i explicar els canvis de posicionament *discutir les alternatives per avaluar-les *relacionar diverses idees per sintetitzar-les

LES SEGÜENTS PASSES DEL DIÀLEG

	etapa inicial	desenvolupament	sofisticació
	Trobaràs que els nens mostren conductes provinents de tot el rang d'indicadors en els seus diàlegs. Aquesta eina no pretén ser una llista precisa d'habilitats, sinó un ajut a través del qual reflectir com està progressant la capacitat de dialogar de l'alumne. Les idees de sota pretenen ajudar-te a entendre com pots facilitar que els nens avancin en les seves discussions.		
idees i accions comunitàries - col·lectives	En aquesta fase, trobaràs que la moderació per part del professorat és clau per ser incliusiu amb tots els nens de la classe. Trobaràs que tu encapçalas els valors de la comunitat. L'loa els nens que siguin activament inclusivament amb els altres i els fan preguntes sobre les seves opinions. Tota la classe pot formar part de la discussió, però estructurar el diàleg a través de parelles pot permetre que s'escollin més veus.	En aquesta fase, el treball en grup habilitarà els nens a assumir la responsabilitat de ser inclusivament amb els altres. Estableix rols en cada grup, encarrega als nens la tasca de valorar fins a quin punt el seu grup està sent incliusiu amb tots els seus membres. Pots assignar a un nen la tasca de ser un 'encoratjador' que estimuli específicament els comportaments inclusivament entre els membres del grup.	En el nivell sofisticat, els estudiants seran capaços d'assignar-se a ells mateixos els rols i els objectius amb què duran a terme les tasques. Usa petites sessions plenàries dins del temps de treball en grup i demana a la classe que tingui en compte que l'objectiu de la tasca és fixar-se en les seves habilitats per treballar com a grup i no solament es tracta de dur a terme l'activitat. Prepara situacions on les idees poden ser avaluades i encoratja que es reflexioni sobre aquest punt.
defensa de les idees pròpies	Fins i tot als nens més joves els agrada usar la paraula 'perquè' per explicar el seu raonament. Quan ells se sentin amb prou confiança per a fer-ho, qüestiona amablement aquells raonaments que podrien ser desenvolupats amb més profunditat.	En aquesta fase és important que els nens comencin a reflexionar sobre la validesa d'un argument més enllà de la seva opinió, emprant materials dins del context de l'activitat (potser els textos que estan compartint). L'aprenentatge dialògic que estimula l'elaboració de les idees ajudarà els nens a pensar de manera més crítica.	Els estudiants han d'estar ben familiaritzats en la pràctica de subministrar informació que avaluï els seus arguments. Aquesta pràctica hauria de basar-se en un coneixement més general, afegit a les seves pròpies experiències, amb la incorporació de referències intertextuals a mesura que es treballi amb altres fonts.
relacionar-se amb els altres – incorporar altres idees	Els nens estan sovint tan preocupats per compartir les seves pròpies idees que no escolten plenament els altres. Modera com s'incorpora la idea d'un altre i com referir-se a ella. Crida la seva atenció tot assenyalant amb les seves idees es relacionen amb les de l'altre. L'loa els nens que explicitin aquestes relacions anomenant-se els uns als altres.	En aquesta fase, els nens acostumen a usar l'expressió «sobre la base del que diu X...» com una manera de facilitar que les seves aportacions siguin considerades rellevants en el flux de la discussió. Tu pots trobar que usen aquesta expressió fins i tot quan no estan construint sobre cap base! Un cop trobis que se senten confiats i còmodes amb l'ús d'expressions com «sobre la base del que diu X» o «recordant el que deia Y», pots començar a qüestionar el que diuen si creus que estan emprant aquestes expressions de manera superficial.	En el treball en grup, pots tenir l'expectativa de comprovar que els estudiants són capaços de preguntar-se els uns als altres per saber més sobre les idees de cadascú. Una aula veritablement dialògica pot estimular aquestes habilitats amb tot el treball de classe, amb la qual cosa el professor ja no és el canalitzador central de la discussió, sinó que ho són la resposta dels nens i els sondejos mutus dels nens. Desafia'ls a identificar les parts 'noves' d'una idea i quina relació té amb les altres.
gestionar les perspectives múltiples (pluralitat)	És essencial entendre que és positiu que les idees puguin ser divergents. Ensenya els nens a dir «no estic d'acord amb aquesta idea perquè...» i a aclarir que discrepen amb una idea més que no pas amb un individu.	Un cop els nens són capaços d'acceptar punts de vista múltiples, se'ls ha d'animar a considerar si el fet d'escollir noves idees els ha fet canviar d'opinió. Afirma que «he canviat d'opinió, pensava X, però ara penso Y» serveix per ensenyar als nens que canviar d'opinió pot ser un gest ben valorat.	Quan encoratgis els estudiants a opinar sobre el seu mateix grup de treball, demana que expliquin els canvis de posicionament que han tingut lloc. Això facilitarà que facin un seguiment de les idees i que les sintetitzin, a més de reflexionar sobre el seu raonament quan canvien de posicionament.

Escoltar-se l'un a l'altre (de manera activa i pacient)

No parlar, esperar el torn propi, no aixecar la mà mentre penses què vols dir

Exemple primària (tota la classe)

O a lo millor, a lo millor, al principi, pues, el, el nen estava ballant i s'ha trompessat amb lo de boxear, i ha apartat lo de boxear perquè no li agrada boxear, i ho ha xutat, i el seu pare ha vingut i ha tirat una cosa al terra, i ha començat a fer boxeo i ha fet una senyal, i doncs, pues, no sé.

Pau **Estic d'acord amb la teva opinió. Però... no crec que algunes coses siguin així.**

Notes

Aquí, podem observar com la Maria opina sobre un aspecte del vídeo i el Pau mostra que està escoltant a la Maria dient que no està del tot d'acord amb la seva opinió.

Exemple secundària (petit grup)

Aina	no va a la Terra
Èrica	Sí, perquè toca la trompeta
Alba	No, en plan, busca la manera de no sentir-se sol.

Notes

Podem observar com l'Èrica mostra atenció al que diu l'Aina, corregint-la, l'Alba afegeix més informació a aquesta correcció. Això mostren que les dues estan atentes al diàleg i escolten activament el que diuen la resta.

Afegir-se al diàleg a través de l'ofertament d'idees

Els nens expressen idees amb relació a les qüestions que plantegen els professors, sense respondre els altres

Exemple secundària (tota la classe)

Professor	Molt bé, a veure, primer, què tipo de personatge era?
Diversos alumnes	Com una rata
Diversos alumnes	Como un mico
Marc	Un babuí.
Professor	Molt bé, és un babuí. Jo quan vaig veure per primera vegada la pel·lícula vaig pensar que era un mandril perquè els mandrils en el morro tenen unes franges blaves i aquest les té, però segur que el protagonista de la pel·lícula no és un mandril, és un babuí. Digues.
Laura	Que la cara, ósea, no total la cara però tenia la cara que em recordava a les màscares que són com de bambú o algo així.

Notes

Podem observar com, arrel de la pregunta del docent, els alumnes expressen les seves idees sobre com és el personatge de la història, fins que, finalment, en Marc encerta amb que és un babuí i el docent explica per què.

Exemple secundària (grup reduït amb el professor)

Professor	El que està clar independentment de l'hora en la que es lleva és que aquest babuí no treballa d'això, no? Treballa encenent la Lluna, veritat? perquè allà hi ha com un combustible, d'una màquina que li dóna i fa com llums i s'encén. Molt bé. Ell fa el seu treball allà, in situ, d'alguna forma està obligat a estar, no?
Carlos	Sí.
Professor	Llavors, com es sent?
Carlos	Melancòlic de la Tierra perquè vol estar m'imagino amb els sus familiars.
Professor	Què us fa pensar que està melancòlic i trist? Digues Javier.
Javier	Jo crec perquè al final representa la... al final del... vídeo.

Notes

El docent fa preguntes directament al grup, acostant-se a poc a poc al tema en qüestió de com es sent el babuí. Els alumnes responen amb ordre a la pregunta.

Animar a tothom a fer contribucions (celebrar la pluralitat de perspectives)

Guardar els torns – probablement guiats pel professor en aquesta fase

Exemple primària (tota la classe)

Professora Avui el treball que farem és a partir d'un curt, d'un vídeo. Veurem un curt que es diu Papa's Boy, que vol dir el noi del pare. [...] Recordeu... **hem de respectar els torns de paraula. Totes les persones del grup deuen participar, han de dir alguna cosa, si veieu que hi ha algú que no diu quasi res, li podem fer preguntes. Tenim allà penjat com fer preguntes per a que tothom pugui participar, són les preguntes verdes. Tenim les frases grogues, que són per dir les nostres opinions... i tenim les frases liles, que era per quan algú explica algo expressar el nostre acord o desacord, per dir que pensem alguna cosa diferent...**

Notes

El docent, després d'explicar en què consisteix la tasca que realitzaran els alumnes, els anima a participar. Explícitament els indica que és important que tots col·laborin en el diàleg i, a més, els ofereix algunes eines que utilitzen a la seva aula per ajudar a expressar-se.

Actuar inclusivament i convidar els altres a contribuir

Els nens demanant els altres si tenen alguna cosa que compartir o afegir.

Exemple primària (grup reduït)

Carla	Sara, tu què penses de que el pare ha fet bé quan ha obert la porta de la seva habitació i... i ha fet així?
Sara	No
Carla	Per què penses que no?
Sara	Que el bàsquet [referint-se a la boxa] és pitjor que el ballet

Notes

La Carla té interès per saber l'opinió de la Sara sobre un tema concret i li pregunta directament. Al respondre la Sara amb un monosíl·lab, la Carla li torna a preguntar per animar-la a ampliar la seva resposta.

Treballar junts per estar d'acord en una idea

Mostrar implicació vers les idees dels altres

Exemple primària (grup reduït)

Joan	Dani, tu què creus al final de la història del pare, com creus que es sentia?
Dani	Feliç perquè el va salvar.
Marina	Vale jo també ho penso.
Blanca	Jo també.
Joan	Jo penso que també.. Perquè... I tu Marina?
Marina	Per què penses això, Joan?
Joan	Perquè... quan l'ha salvat el pare corre cap a la família i es va rient, perquè la filla l'ha salvat.
Marina	Sí, jo també estic amb tu Joan. I tu Blanca?
Blanca	Jo estic d'acord.
Marina	Vale.

Notes

El Joan comença la discussió en relació als sentiments del pare realitzant una pregunta directa al Dani. A partir de la resposta d'aquest, molts alumnes mostren el seu acord amb el que ell comenta, però la Marina vol saber per què està d'acord el Joan i li pregunta. Aquesta resposta sembla que a tots els convenç i acaben acceptant la seva justificació sobre l'estat anímic del pare.

Explorar idees divergents a la cerca de territori comú

Explorar diferències i similituds entre idees per mirar de trobar territoris on pugui assolir-se un acord

Exemple primària (grup reduït)

Claudia	Jo també crec que no , perquè el seu pare li havia dit que sí volia, però i el seu fill s'havia quedat que no, perquè volia ballar.
Marta	Tu creus que l'habitació era del pare o del fill?
Claudia	Del pare.
Marta	Jo no, jo crec que el pare havia entrat sol per veure com estava el fill.
Claudia	Crec que sí, que és com tu, és del fill.

Notes

Podem observar com les dues alumnes troben un punt en comú en les seves idees, raonant a partir del diàleg acaben coincidint en que l'habitació és del fill. Fer referència a diferents idees i potser emprar llenguatge provisional de manera propositiva.

Negociar idees discrepants a la cerca d'un acord

Referir-se a diferents idees i potser d'utilitzar un llenguatge provisional per proposar-les.

Exemple secundària (grup reduït)

Anna **Mira aquí tenim dos opinions:** O que està sol a la Terra i vol cridar l'atenció dels de la Terra o...

Bea Per a que vagin a buscar-lo...

Anna Clar, perquè es sent sol en aquella casa tant depriment

Bea O que en el seu treball es sentia sol i a través de la música doncs expressa el que sent...

Martina Sí, **jo crec que és més la segona.**

Anna **Jo em decanto més per la primera.**

Bea Clar, perquè jo crec que el tio no es tonto i sap que amb la trompeta no se'l pot escoltar....

Notes

L'Anna i la Bea proposen dos idees diferents al grup. L'Anna i la Martina opinen sobre quina idea creuen que és la més encertada, finalment, la Bea argumenta la seva postura per negociar que els seus companys accepten la seva idea.

Avaluar idees i escollir un curs d'acció

Prioritzar i valorar idees, decidir com a grup què es fa

Exemple primària (tota la classe)

Pau Enfadat.
Laia Àlex no escriguis sense dir la teva opinió, no perquè sinó sortirà malament.
Àlex La meva opinió Laia!
Laia No, hem de parlar entre tots, Àlex! [...]
Pere **Bueno al final posem que el pare vol que el fill faci boxa i el fill no vol ser boxejador, volia ser ballarí, val?**

Notes

Els alumnes discuteixen què han de dibuixar i com ho han de fer, la Laia li indica a l'Àlex que abans de fer res deuen posar-se d'acord. Al final, és el Pere qui ofereix una solució avaluant el que han comentat els seus companys per poder seguir amb la tasca de dibuixar.

Exemple secundària (grup reduït)

Joan Manera de pensar, actuar, cultures... No sé...
Marta **A veure, som diferents, només del físic** ja som diferents... o sigui... tu tens els ulls, un els té blaus, verds, negres, no sé... **Doncs què posem, físics, o què?**
Joaquim **El color de pell.**
Marta **Sí, no?** Només la cara ja som diferents, pot-ser tenim el mateix color de cabell i tot [...]
Joaquim **Físic en general.**
Marta Físicament som tots diferents, perquè no crec que hi hagi algú com jo [...] Encara que siguin dos gemelos sempre hi ha una mínima diferència [...]
Joan És que és això.
Joaquim **Emocionalment?**
Marta Emocionalment som tots, eh. **En la manera de pensar.**
Joan **Sí, es eso, clar.**

Notes

El grup d'estudiants discuteix sobre el que fa diferents a les persones, la Marta planteja que el que els diferencia és l'aspecte físic i en Joan ho concreta en el color de la pell. El Joaquim reprèn el que han dit tots dos i decideixen escriure "físic en general". Després la Marta reprèn la idea d'en Joan sobre les diferències en la manera de pensar i després de parlar sobre la manera com els bessons poden ser diferents i de discutir sobre com escriure-ho, decideixen posar "en la manera de pensar".

Donar motius per usar el 'perquè'

Un 'perquè' no sempre condueix cap a un argument completament coherent, però preveu aquesta intenció

Exemple primària (grup classe)

Pere	El pare, jo crec, que no volia que el seu fill fos ballarí perquè pensava que era de nenes i no de nens.
Professor	I pensava que era de nenes.... i vosaltres què penseu d'això de que el pare pensí que era de nenes?
Àlex	Jo penso que és igual si el ball és de nens o de nenes, és tot igual, igual que el fútbol o el rugby o tots els esports i totes les aficions són de tots, no hi ha de nens ni de nenes, perquè tots som iguals.

Notes

Durant el diàleg es pot observar com dos alumnes expressen les seves opinions utilitzant la paraula "perquè" per agregar una justificació i arguments.

Justificar els raonaments més enllà de “l’opinió”, sovint emprant un context específic

Usar fets del text/l·liçó/context

Exemple primària (tota la classe)

Carlota Jo crec que el pare quan ha vist que el seu fill o filla... **ha donat un cop a això de boxejar** (dóna una patada als guants) s’havia sentit trist perquè el pare creia que el fill o filla li agradava boxejar perquè no era així.

Notes

La Carlota justifica el que ha passat en el vídeo donant una raó simple. Destaca que el pare ha donat un cop als guants, cosa que tots els alumnes han pogut veure, i que és per això que podem pensar que està trist.

Raonar idees a través de la relació amb un coneixement més ampli o general

Generalitzar fins a un coneixement més ampli que transcendeix el text/l·liçó/context

Exemple secundària (grup reduït)

Arinanna	Una casa és un edifici on vius
Laia	És una llar
Arianna	No no és el mateix una casa que una llar
Pedro	Una llar és on estàs a gust.
Laia	Ja però en la casa s'està a gust
Arianna	No sempre.
[...]	
Arianna	La casa és un edifici on vius
[...]	
Arianna	Clar, però no és la teva llar. [...] potser per un nen maltractat l'escola és la seva llar perquè és aquí on es sent bé, on ell ve cada dia és pràcticament on viu, saps?

Notes

Els alumnes estan intentant definir el concepte de llar, diferenciant-lo del de casa. La definició de la Laia equipara casa amb llar, no obstant, l'Arianna connecta aquesta idea amb un coneixement més ampli, fora del contingut concret del vídeo, generant una connexió amb idees prèvies més globals com la del maltracte infantil dins d'una llar.

Exemple primària (grup reduït)

Carla	El pare, jo crec, que no volia que el seu fill fuera ballarí perquè pensava que era de nenes, i no de nen.
Professora	Y pensava que era de nenes... i vosaltres què en penseu d'això que el pare pensí que era de nenes?
Josep	Jo em penso que és igual si el ball és de noies o de nois, és tot igual, igual que el futbol, o el rugby, tot és els esports i totes les aficions son de tots, no hi ha de nois, ni de noies, perquè tots som iguals.

Notes

La Carla parla sobre la idea de que el pare no vol que el seu fill sigui ballarí, sobre això, la professora obre debat a tota la classe a partir d'una pregunta. En Josep respon connectant el que passa al vídeo amb un exemple més general en relació amb altres esports, intenta generalitzar el coneixement i estendre-ho a altres àrees.

Pensar en les idees dels altres (reafirmar idees)

Repetició de les idees dels altres

Exemple primària (grup reduït amb el docent)

Professora	I creieu que canvien aquests sentiments? Cap a on canvien? En quin moment?
Maria	Li salva la vida
Sònia	Perquè quan el pare havia sortit de la caseta havia un gat negre que se'l volia menjar i a la filla i al fill no volien que el seu pare, no volia que el seu pare es morí, s'havia posat a ballar per al gat i que anés fent voltes per escapar-se...
Professora	I quan fa això el seu fill, com creieu que es sent el pare?
Sònia	Molt bé.
Carla	Bé.
Albert	Bé, perquè el salva.
Professora	Clar, perquè abans estava enfadat, i ara?
Sònia	L'ha salvat...

Notes

Els alumnes del grup escolten atentament la posició de la Maria. Posteriorment, la Sònia l'amplia i tots l'accepten i repeteixen la idea clau que és que els sentiments del pare canvien perquè li salva la vida el seu fill.

Respectar les idees dels altres

Limitar-se a mostrar acord abans que afegir una idea nova

Exemple primària (tota la classe)

Mariana [...] Jo crec que al final, el pare li dóna les gràcies al seu fill al salvar-li la vida i llavors s'abracen...

Ramón Sí, jo també **estic d'acord**.

Xènia **Jo estic d'acord amb el que diu la Mariana.**

Carles **Coincideixo.**

Notes

En l'exemple es pot observar que la Mariana explica com creu que se sent el pare del vídeo que han vist respecte al seu fill, en base a la seva expressió corporal. Tots els companys del seu equip coincideixen amb ella i expressen el seu acord.

Exemple primària (tota la classe)

Professora Bueno, però no parlem d'això, del que parlem és de que la Júlia i l'Iker creuen que un nen pot fer ballet igual que una nena.

Mario Sí, **en això estic d'acord**, però **què té a veure** que un nen o una nena poden fer ballet **amb que surti una rata**.

Notes

Davant l'aclariment de la professora, el Mario mostra el seu acord amb la idea general de que els nens i les nenes poder fer ballet, abans d'indicar que no entén la relació entre aquesta idea i el sexe del ratolí que apareix al vídeo. Malgrat de no estar d'acord amb la majoria (que pensen que el personatge del vídeo és un ratolí i no una rata, com pensa el Mario), l'estudiant respecta la idea expressada pels seus companys i la professora, i agrega una nova idea a la discussió.

Relacionar-se amb els altres a través de l'assumpció de les seves idees i potser convidar a expandir-les

Afegir-se a un raonament, potser demanar un aclariment

Exemple primària (grup reduït)

Elena **Per què penses que el seu fill volia ser ballarí, Jose?**

Jose Pues perquè...a l'inici tenia una faldilla de ballarí!

Elena Però això no vol dir que, no vol dir que,... mira, que... que sigui ballarí... **perquè si vol portar faldilla no vol dir que sigui ballarí, a lo millor els nens volen utilitzar faldilla.**

Carlos **Ja, com l'altre dia que havia nens que estaven jugant a futbol amb faldilla**

Jose Pues perquè li agrada la música, li agrada la música del ballet, li agrada el ballet i vol ser ballarí.

Notes

En aquest exemple veiem clarament que tots els estudiants del petit grup s'involucren en la discussió d'idees. Primerament, l'Elena li demana al Jose que aclareixi el per què de la seva opinió. D'altre banda, el Carlos aporta informació complementària a la idea de l'Elena donant un exemple. A la vegada, el Jose amplia la seva justificació quan se li qüestiona la seva opinió.

Empatitzar amb idees diferents de les pròpies

Posar-se en la pell de l'altre, reconèixer el seu punt de vista

Exemple primària (tota la classe)

Mireia	És un ratolí.
Mario	No, és una rata...
Gemma	CADA CADASCÚ PENSA..., espera, CADASCÚ PENSA EL QUE CREU.
Professora	Molt bé, cadascú té la seva pròpia opinió.

Notes

Els estudiants han estat discutint sobre si el personatge principal del vídeo és un ratolí o una rata, però sense posar-se d'acord. Durant la discussió, la Gemma intenta conciliar ambdues postures i empatitzar amb els seus companys, reconeixent que cadascú té el seu propi punt de vista i és vàlid.

Exemple primària (tota la classe)

Ariadna	Nosaltres no sabem, és que tenim dues idees diferents...
Arnau	No encenen la Lluna perquè és de nit...
Álvaro	Treballa de encendre i apagar la Lluna com...
Ariadna	Totes les opinions han de ser acceptades i respectades

Notes

L'Arnau i l'Álvaro discuteixen sobre les raons per les que pensen que el personatge del vídeo que acaben de veure (un babuí) està a la Lluna, i tenen diferents idees. L'Ariadna reconeix que no es posen d'acord en el seu equip i recorda als seus companys que totes les opinions han de ser acceptades i respectades, empatitzant amb ambdues postures

Exemple secundària (grup reduït)

Marta	Físicament som tots diferents , perquè no crec que hi hagi algú com jo [...] Encara que siguin dos gemelos sempre hi ha una mínima diferència [...]
Joan	És que és això.
Joaquim	Emocionalment?
Marta	Emocionalment som tots, eh. En la manera de pensar.
Joan	Sí, es eso, clar.

Notes

En aquest exemple podem veure com Joan escolta les idees dels seus companys i empatitza amb el seu raonament. A més a més, expressa que entén i està d'acord amb les seves idees.

Construir sobre les idees dels altres per incloure'ls

Elaborar i raonar la idea d'un altre, fer referència de nou a qui l'ha expressat

Exemple primària (grup reduït)

- Roberto Jo penso que els pares volen que ell sigui boxejador i l'obligaran, i després en realitat el pare... mmm... no volia que el noi ni la noia de res... volia ser un nen normal, però... els seus pares, els pares del pare, li obligaven a fer boxeo i després els seus pares... pues el pare va ser més o menys com ell, com el pare del pare.
- Blanca Jo no estic d'acord. **Jo crec el que ha dit el Roberto, però que els pares del nen aquell pues eren boxejadors i volien que el pare del nen pues sigui boxejador i s'ha acostumat a ser-ho.**
- Roberto La meva opinió és que el pare es va fer famós en el boxeig i després el seu fill no volia que fos boxejador però potser els germans sí
- Sandra **Només tenia un germà.**
- Roberto **Potser fa boxeo.**
- Adrià La meva opinió és que el pare, com era famós de boxeo volia que el seu fill fos, que també fos famós en el boxeo.

Notes

La Blanca reprèn la idea del Roberto referint-se a ell, i la amplia fent una aclariment sobre el que no està d'acord. De la mateixa manera, quan el Roberto planteja un altre possibilitat, la Sandra fa una precisió sobre el vídeo i el Roberto raona aquesta idea i planteja un altre opció..

Sondejar algú per saber més de les seves idees

Apel·lar a una persona, convidar-la que elabori i raoni què pensa

Exemple primària (grup reduït)

Joan Ha dit no
Arantxa **Per què penses això?**
Joan Jo penso això perquè el pare... quan ha entrat ha vist a la seva filla fent de ballarina i volia que fos boxeadora, però la filla, el fill, no volia.
Arantxa Vale, jo crec el mateix que tu.

Notes

El Joan dona una resposta molt breu per expressar la seva opinió, l'Arantxa el convida a justificar-la, preguntant-li per què pensa això. El Joan amplia la seva resposta i la justifica.

Construir sobre les idees dels altres a la cerca d'un nou plantejament

Elaborar i raonar a partir d'unes idees per desenvolupar-ne de noves (inter-pensament)

Exemple primària (grup reduït)

Alba Com et sentiries si fossis el babuí?
Ona Jo em sentiria tristet...
Anna **A ver, si és per la meva família i si l'estimo, jo ho aguanto.**
Oriol Ganes de suïcidat-se...
Ona **Jo em buscaria un altre treball mentre estic a la Lluna.**
Anna Hombte, si fos indefinit... pues mira...quizás sí.
Ona **En tot el món no hi haurà un foradet en la Terra per aquesta pobre persona!**
Anna **Però després, quizás esto es un salario de mierda [...] Estos trabajos que te tienes que ir y no sé qué, puedes ganar más pasta**
Ona Ja
Anna Quizás está allí 2 años y cobra 8.000 o 4.000 euros al mes. **Esto es mejor que estar trabajando en un bar 12 horas cobrando 800 euros que con eso no puedes mantener a tu familia**
Alba **Ja però al menys estaràs feliç.**
Anna **Hombte, trabajando 12 horas seguidas como que muy feliz no eres...**

Notes

Els estudiants intenten posar-se en el lloc del personatge del vídeo que acaben de veure (un babuí que treballa a la Lluna) i discuteixen sobre les seves possibles motivacions i les avantatges i inconvenients que té treballar lluny de la seva família i sol. Entre tots van analitzant les possibilitats del personatge i com ha de sentir-se en aquesta situació, ampliant i avaluant les idees que presenten altres.

Reconèixer que els altres poden no donar-nos la raó i a l'inrevés (no estar d'acord)

Reconèixer la discrepància o el desacord

Exemple primària (grup reduït)

Abril Tu què creus, que és nen o nena?
Aina Nen. Jo crec que és nen.
Elena És nen.
Martí Jo nena.
Elena **És que tu com ets nen penses que és una nena, però jo com sóc nen, ay! nena (riuen)...**
Aina Jo crec que és un nen i per això el seu papa li ha dit si vol jugar al boxeo.

Notes

L'Elena explica la seva teoria sobre per què considera que el Martí pensa que el personatge del vídeo és una ratolina i no un ratolí: perquè el Martí és un nen i pensa diferent que les nenes. El que mostra és cert reconeixement de que tenen un coneixement incipient de que altres persones poden tenir idees diferents sobre un mateix tema.

Exemple primària (tota la classe)

Professora: I el ratolí com se sent?
Karina Molt malament
Joaquim Molt content perquè pot ballar.
Aina Se sent preocupat perquè no vol fer-ho amb ell davant.
Joaquim **No coincideixo amb el que has dit.**
Karina **Jo crec que tampoc, jo crec que és que el pare està decepcionat perquè... el ratolí està decepcionat perquè el pare vol que sigui boxeador i el ratolí no vol ser boxeador, vol ser ballarí.**

Notes

El Joaquim y la Karina expressen el seu desacord amb la idea de l'Aina. La Karina, a més d'expressar el seu desacord, explica quina és la seva opinió respecte a la situació que es presenta en el vídeo que acaben de veure.

Qüestionar una idea de manera respectuosa

Escoltar una idea i posar per davant de la discrepància un reconeixement que la primera idea és vàlida encara que no la compartim

Exemple primària (tota la classe)

- Maria O a lo millor, a lo millor, al principi, pues, el, el nen estava ballant i s'ha trompessat amb lo de boxear, i ha apartat lo de boxear perquè no li agrada boxear, i ho ha xutat, i el seu pare ha vingut i ha tirat una cosa al terra, i ha començat a fer boxeo i ha fet una senyal, i doncs, pues, no sé.
- Pau **Estic d'acord amb la teva opinió. Pero... no crec que algunes coses siguin així.**

Notes

Després de que la Maria expressi la seva opinió, el Pau reconeix que és vàlida però que està parcialment d'acord amb ella.

Exemple secundària (petit grup)

- Arianna Una casa és un edifici on vius.
- Laia **És una llar.**
- Arianna **No no és el mateix una casa que una llar.**
- Pedro Una llar és on estàs a gust.
- Laia Ja però en la casa s'està a gust.
- Arianna **No sempre. [...] potser per un nen maltractat l'escola és la seva llar perquè és aquí on estan bé, on ell ve cada dia és pràcticament on viu, saps?**
- Laia Val, llavors una casa és un lloc.

Notes

Podem observar que l'Arianna i la Laia tenen dos conceptes diferents de casa i llar. La Laia considera que son sinònims, mentre que l'Arianna fa una distinció entre l'espai físic (casa) i on estan a gust (llar). No obstant, ambdues expressen el seu desacord de manera respectuosa, inclús, la Laia distingeix casa de llar després de que l'Arianna justifiqui el seu desacord.

Canviar d'opinió

Situacions en què els estudiants reconeixen que han canviat d'opinió o suggereixen que ho han fet

Exemple primària (grup reduït)

Abril	Tu què creus que és nen o nena?
Aina	Nen. Jo crec que és nen.
Elena	És nen.
Martí	Jo nena.
Elena	És que tu com ets un nen penses que és un nena, però jo com que sóc un nen, ai, nena...(riuen)
Aina	Jo crec que és un nen i per això el pare li ha dit si vol jugar a boxeo.
Martí	Ah, jo també crec que és nen.

Notes

Podem veure com totes les nenes del grup pensen que el ratolí és un nen, mentre que el Martí opina que és una nena. L'Elena explica la seva teoria sobre per què considera que el Martí pensa que és una ratolina i no un ratolí (perquè el Martí és un nen) i l'Aina explica per què creu que és un ratolí i no una ratolina. Després d'escoltar els dos punts de vista, el Martí canvia d'opinió sobre quin és el gènere del ratolí i ho expressa..

Reconèixer i explicar els canvis d'opinió

No comunicar solament un canvi de posicionament, sinó explicar també perquè ha tingut lloc

Exemple primària (tota la classe)

Aubrey **Ara, escoltant el que diu la senyoreta, estic d'acord perquè és perquè...** és perquè realment no... és un tipus de part que voldries estar fora de perill, no vols que et matin si... preferiries... probablement tindries... lluitar una mica potser si fossis evacuat. Però si estiguessis en Londres quan la Segona Guerra Mundial estava en marxa, seria molt més com si tinguessis que estar lluny de tot. Així que probablement preferiria anar al camp.

**Aquest exemple de diàleg a l'aula ha estat amablement compartit pels investigadors de DIALLS de la Universitat de Cambridge de Regne Unit*

Notes

Els nens discuteixen una diferència entre mudar-se i deixar la llar quan no tenen altre opció, per exemple, com un refugiat durant una guerra i com això pot implicar deixar enrere la família. Anteriorment, havien acordat que la família era una part important de "llar". Aubrey mostra que ha escoltat i considerat els punts de vista alternatius, i com això no l'ha fet canviar d'opinió.

Discutir alternatives per avaluar-les

Mostrar evidències de pensament crític a través de la comparació d'idees per examinar la seva vàlua

Exemple secundària (tota la classe)

Anna **Mira, aquí tenim dues opinions: o que està sol a la Terra i vol cridar l'atenció dels de la Terra o...**

Bea **Per a que vagin a buscar-lo...**

Anna Clar, perquè es sent sol en aquella casa tant depriment.

Bea **O que en el seu treball es sent sol i a través de la música doncs expressa el que sent.**

Mar **Sí, jo crec que és més la segona.**

Anna Jo me decanto per la primera.

Bea **Clar, porque yo creo que el tío no es tonto y sabe que con la trompeta no le pueden oír...**

Notes

Les estudiants comparteixen els resultats de la seva conversa en petit grup amb la resta de la classe. Discuteixen sobre la raó per la que el Babuí, que està sol a la Lluna, toca la trompeta, i valoren dues opcions: 1) per demanar ajuda o 2) per expressar el que sent. La Mar i l'Anna valoren les dues opcions i es decanten per una de les dues. La Bea justifica l'elecció de la segona, avaluant que la primera no és viable i explicant per què.

Relacionar idees per sintetitzar-les

Integrar idees per crear quelcom de nou

Exemple secundària (grup reduït)

Anna	Vale, entonces una casa és un lloc.
Núria	Es un edificio donde se vive.
Judith	La casa en sí
Núria	Donde se vive. Hombre, en una casa vives.
Paula	O no
Judith	Y el hogar ¿qué es?
Manuel	És un lloc on es sent...
Judith	On vius amb la teva família, la gent que estimes.
Rocío	I estàs bé.
Núria	El hogar es un sitio donde te sientes bien.
Rocío	Sí, pero entonces no puedes decir "casa".
Núria	Pero en un hogar no tiene porqué estar tu familia.
Paula	¿Quién puede estar?
Anna	Es un sitio donde te sientes a gusto contigo misma y con la gente que te rodea

Notes

Els estudiants discuteixen sobre el que defineix una llar, si el lloc físic -i si ha de ser o no una casa-, o el content que fa que un es senti a gust -i si ha de ser necessàriament la família o no-. Al final, l'Anna integra ambdues idees i ho generalitza en un lloc, no en una casa, i la gent amb la que et sents a gust, sense especificar el concepte de llar.